

EKONOMSKI FAKULTET – Podgorica

Lekcija 4: **Analiza bilansa stanja**

Analiza fiksne imovine

Formiranje bilansa stanja

Klasifikacija i poredak bilansanih pozicija u bilansu stanja

- funkcionalnost
- rok vezanosti**
- pojavni oblik sredstava
- stepen likvidnosti**
- pravno-ekonomski odnos sa dužnikom
- lokacija dužnika

Klasifikacija pozicija pasive

- vlasništvo**
- ročnost**
- osnov nastanka izvora finansiranja
- pravno-ekonomski odnos sa povjeriocem
- lokacija povjerioca

Raspoloživi kapital i ravnoteža poslovnog i neposlovnog bilansa

RASPOLOŽIVI KAPITAL =

Neto kapital – (Upisana a neuplaćeni kapital + otkupljene sopstvene akcije)

Odložena poreska sredstva i odložene poreske obaveze

Odložena poreska sredstva i odložene poreske obaveze rezultiraju iz primjene **MRS12 – Porez na dobitak**.

Odložena poreska sredstva nastaju:

- kada je poreska osnovica utvrđena u poreskom bilansu viša od dobitka prije oporezivanja iskazanog u bilansu uspjeha po osnovu razlike između troškova amortizacije u poreskom bilansu i u bilansu uspjeha. Do ove razlike dolazi primjenom različitih stopa amortizacije za potrebe utvrđivanja troškova amortizacije za potrebe bilansa uspjeha i poreskog bilansa.
- kada preduzeće ima poresku olakšicu (poreski kredit) na primjer: po osnovu ulaganja u osnovna sredstva radi zapošljavanja većeg broja radnika.

Odložene poreske obaveze nastaju:

- kada je u poreskom bilansu trošak amortizacije viši od troška amortizacije u bilansu uspjeha
- kada se poveća vrijednost kupljenih dugoročnih HOV (akcija) na nivo tržišne vrijednosti.

Analiza imovinskog položaja

Analizu imovinskog položaja čine:

- **Analiza strukture**
- **Analiza fiksne imovine**
- **Analiza obrtne imovine**
- **Analiza obrta poslovne imovine i roka povraćaja**

Analiza imovinskog položaja

Analiza strukture aktive :

- **struktura ukupne aktive**
- **struktura poslovne aktive**
- **struktura operativne imovine**

Analiza imovinskog položaja

Analiza fiksne imovine:

- **struktura fiksne imovine**
- **dotrajalost (istrošenost osnovnih sredstava)**
- **iskorišćenje kapaciteta**
- **efikasnost korišćenja osnovnih sredstava**
- **tehnička opremljenost**

Istrošenost osnovnih sredstava

Istrošenost osnovnih sredstva mjeri se odnosom ispravke vrijednosti osnovnih sredstava i nabavne vrijednosti osnovnih sredstava.

$$S = I/N * 100$$

$$S_{ti} = \frac{T_{vk} * 100}{t_{vp}}$$

$$T_{vk} = a_1 * v_1 + \dots + a_n * v_n$$

$$T_{vp} = a_1 * v_p + \dots + a_n * v_p$$

Iskorišćenje kapaciteta

Stepen iskorišćenja kapaciteta se može mjeriti samo kod onih osnovnih sredstava za čiju je eksploataciju moguće neposredno vezati učinke.

- obim prerade osnovne sirovine kod procesne industrije
- broj mašinskih časova rada kod mašinske industrije
- broj pređenih kilometara kod transportne industrije
- tone lagerovane robe kod magacina
- broj hranidbenih dana kod štala i sl.

Iskorišćenje kapaciteta

Kapacitet može biti :

- tehnički**
- optimalan**
- realan**
- planski**

Iskorišćenje kapaciteta

Tehnički kapacitet je teorijski mogući učinak nekog osnovnog sredstva.

Optimalni kapacitet je učinak koji se praktično može ostvariti u uslovima optimalnog korišćenja osnovnog sredstva.

Mogući (realni) kapaciteta je učinak koji se može ostvariti s obzirom na trenutno stanje pogonske spremnosti osnovnog sredstva.

Planirani kapacitet je jednak realnom, odnosno optimalnom, ali može biti i niži od njega

$$S = U/U_0 * 100$$

S – stepen optimalnog odnosno realnog iskorišćenja kapaciteta

U – ostvareni učinci

U₀ – mogući učinci pri optimalnom odnosno realnom korišćenju kapaciteta

$$S_p = U/U_p * 100$$

S – stepen izvršenja plana iskorišćenja kapaciteta

U – ostvareni učinci

U_p – planirani učinci

$$PS_{tko} = \frac{N_{v1} * S_{tko1} + \dots + N_{vn} * S_{tkon}}{N_{v1} + \dots + N_{vn}} * 100$$

Efikasnost korišćenja kapaciteta

Efikasnost korišćenja kapaciteta mjeri se **odnosom vrijednosti učinaka i prosječno korišćenih osnovnih sredstava**

$$E_{os} = \frac{Q_1 * C_1 + \dots + Q_n * C_n}{\frac{OS_{m0} + OS_{m1} + \dots + OS_{mk}}{1 + m}}$$

Efikasnost korišćenja kapaciteta

Efikasnost korišćenja kapaciteta

$$E = \text{TZP} / \text{PVOS}$$

TZP - troškovi završene proizvodnje

PVOS - prosječna vrijednost osnovnih sredstava

Tehnička opremljenost

Tehnička opremljenost mjeri se odnosom korišćenih osnovnih sredstava i prosječnog broja zaposlenih.

Tehnička opremljenost rada mjeri se najčešće odnosom prosječne vrijednosti korišćene opreme i prosječnog broja zaposlenih.

$$\text{Tehnička opremljenost rada} = \frac{\frac{NVO_{t0} + NVO_{t1}}{2}}{PBR}$$